

ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Основою світового розвитку ХХІ ст. є глобалізація. Цей процес відкриває нові перспективи поряд з певними загрозами. Саме тому з інтенсифікацією глобалізаційних, інтеграційних процесів, інтернаціоналізацією світової економіки значної актуалізації набувають питання захисту національних інтересів та забезпечення національної безпеки. Процеси глобалізації системно впливають на всі аспекти життєдіяльності держави та мають важливе практичне значення, тому повинні враховуватись при здійсненні державної політики.

Для того щоб дослідити проблеми національної безпеки України у контексті глобалізації та євроінтеграції, необхідно першочергово приділити увагу саме поняттям глобалізації та інтеграції, після чого звернути увагу на поняття національної безпеки України. Глобалізація – загальноцивілізаційний процес, який істотно впливає на політичну та соціально-економічну й інші сфери людського буття. У свою чергу, термін «інтеграція» тлумачиться як процес взаємного пристосування, розширення або ж об'єднання чогось у єдине ціле. Відповідно до п. 9 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України», національна безпека України – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз.

З огляду на світові тенденції цілком природним було проголошення Україною з часу набуття незалежності курсу на інтеграцію до Європейського Союзу. Виходячи з положень чинного законодавства та теоретичних досліджень, інтеграція України до ЄС є одним із зовнішньополітичних механізмів забезпечення національної безпеки. Підвищений інтерес до цього напрямку стимулюється ускладненням політико-правових умов розвитку українського суспільства, зростанням негативних явищ і процесів, які впливають на стан національної безпеки, та потребою практики у цій сфері, яка висуває нові, підвищені вимоги до теоретичної розробки правових проблем, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки.

На сучасному етапі найбільш істотними факторами, які необхідно враховувати при забезпеченні національної безпеки в контексті євроінтеграції, є: ступінь суспільно-політичної та соціально-економічної стабільності суспільства; особливості політичного режиму; рівень правової культури різних суб'єктів правовідносин, особливо посадових осіб державного апарату; особливості історичних умов існування країни;

геостратегічне положення країни; процеси глобалізації; сучасний стан та особливості спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС. Національна безпека характеризує здатність економіки протистояти дії різноманітних внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати стійкий економічний розвиток, зміцнювати конкурентні позиції на міжнародному ринку.

Процеси глобалізації відіграють роль зовнішнього фактора, мають амбівалентну спрямованість щодо національної безпеки, яка полягає в тому, що, являючись позитивним явищем суспільного прогресу, глобалізація поглиблює проблеми національної безпеки. Ефективність національної безпеки залежить від проведення системних внутрішніх реформ, які мають бути спрямовані на створення гнучкої, дієздатної та демократичної системи державного управління, задля того щоб процеси глобалізації та євроінтеграції не мали негативного впливу на національну безпеку країни.

Найбільш відчутними негативними джерелами загроз для національної безпеки, що супроводжують глобалізаційні та інтеграційні процеси, є: міжнародні переливання капіталу, що вийшли з-під контролю й дають волю діям міжнародних фінансових спекулянтів, а також швидке поширення локальних економічних «збоїв» на інші регіони світу; зростальний розрив у рівні добробуту і ступеня втягнення у процеси глобалізації багатих і бідних країн, що залишає останнім дуже невідгідний вибір для розвитку; зростання безробіття у країнах, що розвиваються; загострення проблеми збереження культурно-цивілізаційної різноманітності світу, яке провокує консервативний традиціоналізм, націоналістичний та релігійний фундаменталізм; посилення міграційних процесів. Усі ці чинники активно впливають на безпеку та розвиток нашої країни, що засвідчує неможливість у сучасних умовах досягти належного рівня національної безпеки без врахування регіональних та глобальних чинників.

Забезпечення високого рівня захищеності національних інтересів, за якого створюються належні умови для стабільного розвитку особистості, суспільства та держави, є завданням політики національної безпеки держави. При цьому важливою умовою ефективності цієї політики є пріоритет несилових шляхів захисту національних інтересів та цінностей, які покладені в їх основу.

Література:

1. Правові основи формування та функціонування органів державної влади у контексті євроінтеграції: монографія / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого ; за ред.: Ю. П. Битяк, О. Г. Данильян. Харків : Право. 2019. 384 с.

2. Національна безпека України в етно-ментальному та міжнародному вимірах : монографія / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, Ю. Ю. Калиновський, Н. І. Моїсеєва. Харків. 2004. 274 с.

3. Данильян О. Г. Місце та функції конфліктів у трансформаційний період розвитку суспільства / О. Г. Данильян // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія / Редкол. : А. П. Гетьман та ін. Х.: Право. 2014. Вип. 2(21). С. 5-12.

4. Національна безпека України: сутність, структура та напрямки реалізації : навч. посібн. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. Харків : Фоліо. 2002. 285 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Кафедра філософії

ФІЛОСОФІЯ І ПРАВО

Тези доповідей
XVI Міжнародної наукової конференції
аспірантів та студентів
(22 травня 2020 року)

Харків
«Право»
2020

УДК 340.12

Ф56

Організаційний комітет:

Голова – А. П. Гетьман, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Члени: О. Г. Данильян, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії; С. Б. Жданенко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; І. І. Коваленко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Г. В. Коваленко, кандидат юридичних наук, асистент кафедри філософії

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції

Філософія і право : тези доп. XVI Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (22 трав. 2020 р.). – Харків : Право, 2020. – 474 с.

ISBN 978-966-998-003-8

У пропонованій до уваги читачів збірці тез і повідомлень XVI Міжнародної наукової конференції аспірантів та студентів «Філософія і право» висвітлюється широке коло як загальнофілософських проблем, так і різноманітних аспектів філософії права. Певна частина матеріалів конференції розвиває і поглиблює філософські уявлення у царині правової онтології, правової антропології, теорії правових цінностей, теорії пізнання права та інституційного виміру права. Деякі напрацювання містять спроби не тільки по-новому підійти до осмислення вже достатньо розробленої проблематики, а й виявляються кроком на шляху пізнання раніше не відрефлектованого шару правової реальності. У цьому сенсі зміст нижченаведених тез засвідчує зацікавленість майбутніх фахівців права у більш глибокому теоретичному освоєнні тих феноменів правової реальності, пізнання яких є умовою розв'язання нагальних практичних завдань правотворчого й правозастосовного характеру в контексті гідного виконання професійної місії у розбудові правової державності в Україні.

УДК 340.12

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020
© Оформлення. Видавництво «Право», 2020

ISBN 978-966-998-003-8